

X

документ, регистриран от

**ДО
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
ДИРЕКЦИЯ „ОПАЗВАНЕ НА
ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ, ЗДРАВЕН КОНТРОЛ И ПРАВА НА
ПАЦИЕНТИТЕ”
ПЛ. “СВЕТА НЕДЕЛЯ” № 5
ГР. СОФИЯ**

ДОКЛАД

**ОТНОСНО: ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА
ЕЛЕКТРОМАГНИТНИ ПОЛЕТА, ИЗВЪРШЕН ОТ РЕГИОНАЛНА
ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 Г.**

Електромагнитното поле (ЕМП) е фактор, присъстващ в живота на нашата планета от самото ѝ раждане. Ние познаваме много природни източници, създаващи електромагнитна енергия като слънчевото лъчение, бурите и мълниите, електромагнитното лъчение от космически обекти. Всичко това формира естествения електромагнитен фон на Земята.

От друга страна, няма технология, съоръжение, продукт, използващ електрически ток, който да не излъчва някакъв вид електромагнитно лъчение. Много нови технологии получиха широко развитие и приложение, като например комуникационните технологии – 3G, 4G, 5G, WI-FI, енергетиката и други, без които съвременният живот е немислим. Диагностичните методи в медицината разчитат на системи като лазери, апарати за образна диагностика, ядреномагнитен резонанс и физиотерапевтични уреди. Всички тези технологии излъчват някакъв вид електромагнитно поле.

Значителното нарастване на броя и разновидностите на тези източници през последните години, предопределя електромагнитните

полета като един от основните фактори на жизнената и околната среда, което изисква и непрекъснат контрол и мониторинг.

Един от най-често срещаните източници на нейонизиращи лъчения са базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули. Нейонизиращото електромагнитно поле е съвсем различно от йонизираното излъчване, което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората.

Стойностите на електромагнитното поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Съществуват национални и международни норми по отношение ограничаване на въздействието на електромагнитни полета в зависимост от честотния обхват, зоните на достъп и работните места.

Рамката, която регламентира обществените отношения в системата на здравеопазването е Законът за здравето. Съгласно разпоредбите на този закон, нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактор на жизнената среда и подлежат на контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение. Те подлежат на държавен здравен контрол, който се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредба № 36/2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Съгласно Закона за здравето, РЗИ – Софийска област поддържа публичен регистър на обекти с обществено предназначение, в това число източници на нейонизиращи лъчения, каквито са базовите станции на мобилните оператори. За 2023 година са регистрирани 13 броя базови станции на територията на Софийска област, но вероятно действителният им брой значително надвишава посочения.

Разпределението на обектите, източници на ЕМП, според собственика са както следва:

- На „А1 България“ ЕАД и „А1 Тауърс България“ ЕООД– 7 бр.
- На „Йеттел България“ ЕАД – 1 бр.
- На „Цетин България“ ЕАД – 5 бр.
- На „Виваком България“ ЕАД – 1 бр.

На територията на Софийска област има 22 общини. Регистрираните базови станции по общини са както следва:

- Община Костенец – 3 бр.
- Община Сливница – 1 бр.
- Община Своге – 2 бр.
- Община Елин Пелин - 2 бр.
- Община Златица – 1бр.
- Община Ботевград – 1 бр.
- Община Самоков – 2 бр.

- Община Божурище – 1

Целта на мониторинга е да се извършат измервания на всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, които са разположени в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат или са разположени на границите на хигиенно-защитната зона, с цел установяване съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания, съгласно Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. Мониторинга обхваща и измервания в околната среда на 10% от всички обекти, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради.

Контролът на нейонизиращите лъчения и обектите, източници на нейонизиращи лъчения през 2023 г. се извършваше, съгласно Указания на Министерство на здравеопазването от главен инспектор в състава на Дирекция “Обществено здраве”. Всички измервания на обекти, източници на нейонизиращи лъчения са извършени на границата на ХЗЗ на изследвания обект, на определени разстояния, при налична експертна оценка, изготвена от НЦОЗА, съдържаща техническите параметри на обекта и изчислената ХЗЗ. Мониторингът на обектите, източници на нейонизиращи лъчения, се извърши от Столична РЗИ, която разполага с необходимата апаратура.

През 2023 година в РЗИ – Софийска област не е постъпило искане за измерване на електромагнитни полета в областта от граждани. Постъпил е един сигнал за шум от Базова станция, находяща се в с. Нови хан. След извършване на измерване на нивото на проникващ шум в къщата на жалбоподателя, се установи, че измерването в четири помещения съответства на изискванията на Наредба № 6/26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите на шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Извършен е мониторинг на 5 броя обекти, като измерените стойности са оценени в съответствие с действащите норми и изисквания за пределно допустими нива на електромагнитно поле, регламентирани в Наредба № 9, обн. ДВ, бр. 35/1991 г. Резултатите от измерванията са представени в две категории:

- измервания в сградите и прилежащите терени на детски, учебни и лечебни заведения, разположени около базовите станции.
- измервания в околна среда за базови станции, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради;

I. Данни от проведения мониторинг и контрол

Табл. 1

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на поле, интензитета на електричното	Средна стойност на интензитета на електричното поле за	Моментна стойност на мощност,	Средна стойност на плътността на мощност за	Пределно допустимо ниво,	Пределно допустимо ниво,
			Хоризонтално,	Вертикално,						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	5	Гр. Костинброд, Детска градина „Радост“, ул. „Асен Златаров“ №2	≈30	≈25			0.87	0.63		10.00

Табл. 2

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на поле, интензитета на електричното	Средна стойност на интензитета на електричното поле за	Моментна стойност на мощност,	Средна стойност на плътността на мощност за	Пределно допустимо ниво,	Пределно допустимо ниво,
			Хоризонтално,	Вертикално,						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	9	Гр. Костинброд, ул. „Охрид“ № 2, вх. А и вх. Б на „Цетин България“ ЕАД	≈20	≈26		0.35	0.06			10.00
2.	9	Гр. Костинброд, жк „Зора“, бл. 9 на „Цетин България“ ЕАД	≈30	≈21		0.58	0.28			10.00
3.	3	Гр. Костинброд, ул. „Баба Тонка“ № 10 на „Цетин България“ ЕАД	≈35	≈13		0.28	0.06			10.00

4.	9	Гр. Костинброд, ул. „Лилия“, сграда с идентификатор 38978.900.3394.1 на „Виваком България“ ЕАД и „А1 България“ ЕАД	≈40	≈15		2.89	0.85			10.00
----	---	--	-----	-----	--	------	------	--	--	-------

От таблиците се вижда, че измерените максимални стойности от базовите станции са в границите на пределно допустимото ниво.

II. Изводи

От представените резултати от измерванията на електромагнитно поле в околността на базовите станции за мобилна комуникация на територията на Софийска област, оценени за съответствие с действащите норми и изисквания се вижда, че няма стойности, превишаващи граничната стойност за плътност на мощност. Всички отчетени стойности са по-ниски от хигиенните норми за население, регламентирани в Наредба № 9, обн., ДВ., бр. 35/1991г. Хигиенната норма, приета за Република България е достатъчно защитаваща човека, като е по-ниска от тези, предложени от Международната комисия за предпазване от нейонизиращи лъчения (ICNIRP).

В резултат на провеждания ефективен предварителен здравен контрол и провежданите консултации собствениците на обектите с нейонизиращи лъчения спазват стриктно националното законодателство. В резултат на това при провеждания мониторинг измерените стойности на ЕМП не превишават хигиенните норми.

Настоящият доклад ще бъде направен достояние на населението от Софийска област чрез публикуване на страницата на РЗИ – Софийска област. С него ще бъдат запознати общинските ръководства на мониторираните общини.

С уважение,

X

Д-Р РОЗАЛИНА ЧОБАНОВА
Директор на РЗИ - Софийска област